

Koncert Crnogorskog simfonijskog orkestra u Nikšićkom pozorištu

Istinski praznik muzike za publiku

NIKŠIĆ - Da klasična muzika ima mnogobrojne poklonike u Nikšiću, pokazao je koncert Crnogorskog simfonijskog orkestra koji je održan 29. januara u Nikšićkom pozorištu. U jedanaestoj sezoni, nakon koncerta kojim je otvoren Nikšićki festival gitare u septembru i koncerta u sklopu projekta Music Up Close Network - Priče za orkestar održanog u decembru, ovo je treći nastup crnogorskih simfoničara u Nikšiću.

Zahtjevan repertoar koji je maestro Grigorij Krasko odabrao bio je sačinjen od djela italijanskog kompozitora Nikola Paganinija i ruskog autora Dmitrija Šostakoviča. Dvije kompozitorske poetike, stilski i epohalno diferentne, ispunile su dvoranu pozorišta bravuroznim izvođačkim performansama svih učesnika predvođenih maestrom Kraskom, a bilo ih je preko šezdeset na sceni. U prvom dijelu koncertne večeri kao solista u Paganinijevom „Koncertu za violinu i orkestar broj 2 u h-molu, op. 7“ je nastupio violinista Graf Murža, dok je u drugom, orkestar izveo monumentalnu kompoziciju kolosalnih dimenzija – „Simfoniju broj 10 u e-molu, op. 93“ Dmitrija Šostakoviča.

Paganini i Hendl

Razmatrajući proces prenošenja komunikacije muzičkog djela od autora do publike, italijanski kompozitor Ildebrando Piceti navodi tri grupe reproduktivnih umjetnika: one koji ostvaruju mehaničke, precizne interpretacije, često zadivljujuće tehnike, potom one koji su uz to nadareni dubokom, izvanrednom sposobnošću razumijevanja, i one koje naziva esecutori creatori – izvođači stvaraoči. Posljednju kategoriju smatra idealnom, i upravo tu pozicionira nenadmašnog virtuoza koji je unaprijedio i obogatio tehničke i izražajne mogućnosti violine Nikola Paganinija (1782–1840). Tumačeći solistički part u njegovoj

D. MILJANIĆ

Sa koncerta CSO u Nikšiću

Kompozitorske poetike Paganinija i Šostakoviča, stilski i epohalno diferentne, ispunile su dvoranu pozorišta bravuroznim izvođačkim performansama

kompoziciji, violinista Graf Murža (kojem je ovo drugi put da nastupa sa crnogorskim simfoničarima), i ovom prilikom uspio je da prikaže svoje umjetničke kvalitete koji su mu pored rada (angažovan je u svojstvu profesora) na Moskovskom konzervatorijumu, uz brojne nagrade i priznanja, donijeli pobjedu na prestižnom takmičenju Čajkovski (X). Izuzetno zahtjevan i virtuozan Paganinijev Koncert komponovan 1826. godine, Graf Murža je interpretirao uz odličnu saradnju sa orkestrom, koji je nakon stabilnog, dinamički iznijansirano krešenda u gudačima uveo u romantičarsku atmosferu. Iako je Paganini kompozitor kroz čija djela se primarno prezentuju tehničke sposobnosti izvođača, maestro Krasko je od soliste i orkestra zahtijevao, i uspio da postigne, izražajnu melodijsku inventivnost - pa je građenje trostavčne forme razotkrivalo melodije rosinijevskog tipa, kojima se i sam Paganini inspirisao tokom

komponovanja. Efektna završnica djela, ostvarena je pouzdanim tretmanom svih parametara i u posljednjem (najpopularnijem) stavu koncerta naslovljenom „Zvono“ (La campanella). Nastup Grafa Murže karakterisala je izuzetna virtuoznost i agilnost, kao i prefinjena istančanost sa jedne i izrazita energičnost u izrazu sa druge strane, čime se ovaj umjetnik predstavio kao pouzdan tumač Paganinijeve poetike. Publika je burnim aplauzom nagradila izvođenje, nakon kojeg je na bis Graf Murža, uz prvog violončelistu CSO-a Dmitrija Prokofjeva, interpretirao „Pasakalju za violinu i violončelo Georga“ Fridriha Hendla u aranžmanu Džona Halvorsena.

Šostakovič

Pored Igora Stravinskog i Sergeja Prokofjeva, Dmitrij Šostakovič (1906–1975) smatra se najznačajnijim ruskim kompozitorom XX vijeka, a interpretiranje njegovih simfonija (komponovao ih je petnaest) predstavlja veliki izazov za svaki orkestar. „Simfonija broj 10 u e-molu“ (komponovana 1953. godine) nadovezujući se na rusku muzičku tradiciju prezentuje moderan muzički jezik Šostakoviča prožet elementima ironije, parodije, groteske, satkan kroz snažnu dramaturgiju i tragiku. Ovo djelo,

monumentalnih dimenzija (traje oko sat vremena) zahtijeva punu pažnju, predanost i saradnju svih instrumentalnih grupa.

Da je odličan poznavalac podneblja sa kojeg potiče, te da mu je primarna ruska muzička poetika, maestro Krasko je prikazivao zalazeći u srž partiture, raslojavajući je i ne ostavljajući prostora za nedorečenost. Nalazeći pouzdan oslonac jedni u drugima, a svi zajedno u autoritativnom gestu dirigenta, muzičari su ozbiljan i svečan ton početka prvog stava postavili kao kredo kojim su se vodili od prvog do posljednjeg takta. Gradeći dramaturšku liniju ovog četvorostavačnog ciklusa, nakon prvog uslijedio je energičan drugi stav u kome su ravnopravni udari doboša doprinosili motoričnoj ritmičkoj pulsaciji i orkestarskom krešendu. Kontrast je uslijedio u narednom, trećem stavu, koji je uz odmjerenu i pouzdanu pratnju dubokih gudača započeo melodijom u violinama. Iako prvi stav u pogleda trajanja predstavlja gotovo polovinu djela, finalom se u punom zamahu, energično i nadahuto od strane svih izvođača koje je sa lakoćom, smisleno i sugestivno predvodio maestro Krasko, zakružilo još jedno uspješno tumačenje remek-djela simfonijske literature – Šostakovičeva „Deseta“.

Jelena JOVANOVIĆ-NIKOLIĆ